

Predmet C-349/24 [Nuratau]ⁱ**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

13. svibnja 2024.

Sud koji je uputio zahtjev:

Krajský soud v Brně (Češka Republika)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

9. svibnja 2024.

Tužitelj:

A. B.

Tuženik:

Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky

Predmet glavnog postupka

Glavni postupak odnosi se na tužbu uzbekistanskog državljanina A. B. kojom traži poništenje odluke Ministerstva vnitra, Odbor azylové a migrační politiky (Ministarstvo unutarnjih poslova, Služba za politiku azila i migracija, Češka Republika, u daljnjem tekstu: tuženik) od 9. studenoga 2023., kojom je odbijen zahtjev A. B.-a za međunarodnu zaštitu.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Sud koji je uputio zahtjev traži od Suda Europske unije tumačenje članka 3. Direktive 2011/95/EU¹.

ⁱ Naziv ovog predmeta je izmišljen. On ne odgovara stvarnom imenu nijedne stranke u postupku.

¹ Direktiva 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o standardima za kvalifikaciju državljanina trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj

Prethodno pitanje

„Trebaju li članak 3. Direktive 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o standardima za kvalifikaciju državljanima trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite (preinačena) tumačiti na način da se povoljnijim standardom prema kojem se određuje koje osobe ispunjavaju uvjete za odobrenje supsidijarne zaštite u smislu te odredbe može smatrati pravno uređenje države članice kojim se omogućuje odobrenje supsidijarne zaštite podnositelju zahtjeva za međunarodnu zaštitu i u slučaju stvarne opasnosti od ozbiljne nepravde koja nije predviđena člankom 15. te direktive i koja se sastoji od toga da bi izricanje obveze, tražitelju međunarodne zaštite, da napusti državu članicu bilo protivno međunarodnim obvezama predmetne države članice, pod pretpostavkom da se to proturječe s međunarodnim obvezama države članice istodobno odnosi na stanje u državi podrijetla tražitelja međunarodne zaštite?“

Navedene odredbe prava Unije i međunarodnog prava

Članak 7. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja)

Uvodne izjave 2., 10., 12., 13., 14., 15. i 34. te članak 2. točka (f), članci 3., 15. i 18. Direktive 2011/95

Članak 8. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: EKLJP)

Navedene odredbe nacionalnog prava

U skladu s člankom 91. stavkom 1. točkom (b) Zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (Zakon br. 325/1999 o azilu, u daljnjem tekstu: Zakon o azilu), u verziji koja je bila na snazi od 1. siječnja 2000. do 31. kolovoza 2006., obveza okončanja boravka ne primjenjuje se ako bi to bilo protivno međunarodnim obvezama Češke Republike.

Člankom 14.a stavkom 1. Zakona o azilu, u verziji koja je bila na snazi od 1. rujna 2006. do 30. lipnja 2023., određivalo se da se supsidijarna zaštita odobrava strancu koji ne ispunjava uvjete za odobrenje azila ako je u postupku odobravanja međunarodne zaštite utvrđeno da u njegovu slučaju postoji osnovani strah od toga da bi strancu, ako ga se vrati u državu njegova državljanstva, prijetila stvarna opasnost od ozbiljne nepravde i zbog te opasnosti on ne može ili ne želi iskoristiti zaštitu države svojeg državljanstva. Člankom 14.a stavkom 2. Zakona o azilu u toj

odobrene zaštite (SL 2011., L 337, str. 9.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 13., str. 248. te ispravci SL 2020., L 76, str. 37. i SL 2023., L 90216)

se verziji određivalo da se ozbiljnom nepravdom u smislu tog zakona smatra: (a) smrtna kazna ili smaknuće, (b) mučenje ili nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje tražitelja međunarodne zaštite, (c) ozbiljna prijetnja životu civila zbog općeg nasilja u situacijama međunarodnog ili unutarnjeg oružanog sukoba ili (d) situacija u kojoj bi izricanje obveze strancu da napusti državu bilo protivno međunarodnim obvezama Češke Republike.

U obrazloženju nacrta zakona na temelju kojeg je u Zakon o azilu unesen članak 14.a navodi se sljedeće: ovom odredbom zamjenjuje se institut prepreka za izricanje obveze strancu da napusti državu kako je bio definiran člankom 91. Zakona o azilu. Stoga je, izlazeći izvan okvira Direktive 2004/83², definiciji ozbiljne nepravde dodano da se takvom nepravdom smatra i situacija u kojoj izricanje obveze strancu da napusti državu ne bi bilo moguće s obzirom na obveze koje proizlaze iz međunarodnih ugovora koji obvezuju Češku Republiku (primjerice u odnosu na poštovanje privatnog i obiteljskog života u skladu s člankom 8. EKLJP-a).

Članak 14.a stavak 2. točka (d) stavljen je izvan snage s učinkom od 1. srpnja 2023.

Sažeti prikaz činjenica i tijeka glavnog postupka

- 1 U travnju 2019. A. B. je podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu iz kojeg proizlazi sljedeće: A. B. je stigao u Češku Republiku u srpnju 2006., gdje je boravio na temelju dozvole boravka radi obavljanja gospodarske djelatnosti. U kolovozu 2018. A. B. je podnio zahtjev za obnovu dozvole boravka koji je odbijen. A. B.-u su navodno 2011. ili 2012. ukradene putne isprave i dokumenti o stalnom boravku. A. B. je posljednji put bio u Uzbekistanu 2008. na odmoru. Tamo živi njegov brat, ali s njim nije u kontaktu. Policijski službenici u Uzbekistanu ubili su A. B.-ova sina, a u prosincu 2018. u Češkoj Republici preminula je njegova supruga. A. B. je dostavio i liječničku potvrdu iz koje proizlazi da ima psihičke probleme. Kad je riječ o strahu od povratka, A. B. je naveo da se boji da će ga u zračnoj luci zadržati policija jer nije registriran u veleposlanstvu, za što mu prijete novčana kazna ili zatvor.
- 2 Odlukom donesenom u veljači 2020. tuženik je odbio odobriti A. B.-u međunarodnu zaštitu (prva tuženikova odluka). Krajský soud v Praze (Okružni sud u Pragu, Češka Republika) poništio je tu odluku presudom od 17. lipnja 2021., s obzirom na to da se nije mogla preispitivati u vezi s člankom 14.a stavkom 2. točkom (d) Zakona o azilu. Taj sud kritizirao je tuženika osobito zbog toga što nije uzeo u obzir činjenice koje se odnose na privatni i obiteljski život A. B.-a te

² Direktiva Vijeća 2004/83/EZ od 29. travnja 2004. o minimalnim standardima za kvalifikaciju i status državljana treće zemlje ili osoba bez državljanstva kao izbjeglica ili osoba kojima je na drugi način potrebna međunarodna zaštita te o sadržaju odobrene zaštite (SL 2004., L 304, str. 12.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 12., str. 64.) (u daljnjem tekstu: Direktiva 2004/83), koja je ranije bila na snazi.

vezu s Češkom Republikom koja iz toga proizlazi, njegovo zdravstveno stanje i ubojstvo njegova sina.

- 3 Odlukom od 20. listopada 2022. tuženik je ponovno odbio međunarodnu zaštitu A. B.-u (druga tuženikova odluka). Tuženik je osobito naveo da u slučaju A. B.-a nije ispunjena pretpostavka za ostvarivanje supsidijarne zaštite u skladu s člankom 14.a stavkom 2. točkom (d) Zakona o azilu jer utvrđene činjenice ne upućuju na to da je u Češkoj Republici izgradio jake društvene ili privatne veze.
- 4 Drugu tuženikovu odluku poništio je Krajský soud v Brně (Okružni sud u Brnu, Češka Republika) presudom od 17. svibnja 2023., s obzirom na to da se ona i dalje nije mogla preispitivati u vezi s člankom 14.a stavkom 2. točkom (d) Zakona o azilu. Taj je sud kritizirao tuženika zbog toga što je uzео u obzir uglavnom činjenice koje nisu išle u prilog A. B.-u (odnosno to da nije imao stan, da nije uredio svoj nezakoniti boravak, da je većinu života proveo u Uzbekistanu), iako je A. B. iznio niz činjenica zbog kojih je izricanje obveze da napusti državu smatrao nerazmjernim zadiranjem u njegov privatni život. A. B. je u tom pogledu uputio osobito na duljinu boravka u Češkoj Republici, svoju dob i zdravstvene probleme, nepostojanje društvenih i obiteljskih veza u Uzbekistanu i svoje poznavanje češkog jezika. Osim toga, Krajský soud v Brně (Okružni sud u Brnu) utvrdio je da je tuženik trebao ocijeniti cijelo razdoblje boravka A. B.-a u Češkoj Republici, a ne samo razdoblje neposredno prije donošenja odluke. Naime, A. B. je ranije imao i stan i posao, a tijekom većine vremena provedenog u Češkoj Republici imao je i valjano pravo boravka. Krajský soud v Brně (Okružni sud u Brnu) dodao je da je tuženik, kako bi pravilno ocijenio jačinu društvenih veza A. B.-a s Češkom Republikom, trebao od njega dobiti znatno više informacija o njegovu privatnom životu i upoznati se s njegovom useljeničkom poviješću.
- 5 Odlukom od 9. studenoga 2023., na koju se odnosi ovaj žalbeni postupak koji se vodi pred sudom koji je uputio zahtjev, tuženik je ponovno odbio međunarodnu zaštitu A. B.-u (treća tuženikova odluka). Tuženik smatra, osobito na temelju razgovora tijekom kojeg je A. B. detaljno opisao svoj privatni život, da A. B. nema jake društvene ni privatne veze u Češkoj Republici. Taj zaključak potvrđuje i izjava A. B.-a o ostacima njegove supruge čije su postojanje okružni sudovi u ranijim postupcima smatrali mogućom privatnom vezom s Češkom Republikom. A. B. ne zna gdje se nalazi urna s ostacima njegove supruge i nije ih preuzeo ni nakon što je dobio valjane isprave 2019. Naposljetku, tuženik je utvrdio da ni zdravstveno stanje A. B.-a nije osnova za odobrenje supsidijarne zaštite u skladu s člankom 14.a stavkom 2. točkom (d) Zakona o azilu.
- 6 U tužbi protiv tuženikove treće odluke A. B. je prigovorio tuženiku da nije sveobuhvatno ocijenio njegov privatni i obiteljski život i činjenice koje idu u prilog odobrenju međunarodne zaštite, osobito s obzirom na zadiranje u privatni život. Tuženik je osnovom za ocjenu smatrao razdoblje prije donošenja odluke i nije uzео u obzir raniji višegodišnji boravak A. B.-a [u Češkoj Republici] tijekom kojeg je imao posao i stan i uspješno se integrirao u češko društvo. Tuženik također nije uzео u obzir činjenicu da je A. B. bolestan i da je već u mirovini.

Sažeti prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 7 Sud koji je uputio zahtjev nastoji doznati protivi li se pravu Unije to da država članica uredi supsidijarnu zaštitu u nacionalnom pravu na način da ona prelazi okvire popisa vrsta ozbiljne nepravde iz članka 15. točaka (a) do (c) Direktive 2011/95 i uvjetuje njezino odobrenje drugom vrstom ozbiljne nepravde koja se sastoji od toga da bi izricanje obveze tražitelju međunarodne zaštite da napusti državu bilo protivno međunarodnim obvezama predmetne države članice, i to pod pretpostavkom da se to proturječije odnosi na stanje u državi podrijetla te osobe. Konkretno, sud koji je uputio zahtjev pita može li se takvo pravno uređenje kvalificirati kao povoljniji standard u smislu članka 3. Direktive 2011/95.
- 8 Kao prvo, sud koji je uputio zahtjev pozvao se na sudsku praksu Suda Europske unije koja se odnosi na tumačenje članka 3. Direktive 2011/95.
- 9 Sud koji je uputio zahtjev podsjetio je na to da područjem primjene Direktive 2011/95 nije obuhvaćena osoba kojoj je dopušten ostanak na državnom području država članica, ne zato što joj je potrebna međunarodna zaštita nego zbog osobnih ili humanitarnih razloga na diskrecijskoj ocjeni [napomena prevoditelja: u češkoj jezičnoj verziji umjesto „osobni” upotrijebljen je pojam „obiteljski razlozi”]³. Nadalje, sud koji je uputio zahtjev pozvao se na presudu B. i D. iz koje proizlazi da nacionalna odredba kojom se pravo na azil dodjeljuje osobi koja je isključena iz prava na stjecanje statusa izbjeglice na temelju klauzule o isključenju iz Direktive 2004/83 nije u skladu s tom direktivom. Međutim, države članice mogu odobriti azil takvoj osobi na temelju svojeg nacionalnog prava ako ta druga vrsta zaštite ne uključuje opasnost od miješanja te zaštite sa statusom izbjeglice u smislu Direktive 2004/83.
- 10 U presudi M’Bodj Sud je utvrdio da bi bilo protivno strukturi i ciljevima Direktive 2004/83 odobriti statute koje ona predviđa državljanima trećih zemalja koji se nalaze u situacijama koje nisu ni u kakvoj vezi s logikom međunarodne zaštite. Odredbe nacionalnog prava u skladu s kojima se u okviru supsidijarne zaštite odobrava pravo na ostanak na području države članice ozbiljno bolesnoj osobi koja ne bi primila odgovarajuću zdravstvenu njegu u državi podrijetla stoga se ne mogu smatrati povoljnijim standardima u smislu članka 3. te direktive⁴.
- 11 U presudi od 4. listopada 2018., Ahmedbekova, C-652/16, ECLI:EU:C:2018:801 (u daljnjem tekstu: presuda Ahmedbekova), Sud se pozvao na članak 23. Direktive 2011/95 i zaključio da se člankom 3. te direktive državi članici dopušta da u slučaju odobravanja međunarodne zaštite članu obitelji, na temelju sustava

³ Vidjeti uvodnu izjavu 15. Direktive 2011/95 i presude Suda od 9. studenoga 2010., B. i D., C-57/09 i C-101/09, ECLI:EU:C:2010:661 (u daljnjem tekstu: presuda B. i D.) i od 18. prosinca 2014., M’Bodj, C-542/13, ECLI:EU:C:2014:2452 (u daljnjem tekstu: presuda M’Bodj), koje se odnose na Direktivu 2004/83.

⁴ Sud Europske unije isto je zaključio i u presudi od 18. prosinca 2014., Abdida, C-562/13, ECLI:EU:C:2014:2453 (u daljnjem tekstu: presuda Abdida).

uspostavljenog tom direktivom, tu zaštitu proširi na druge članove obitelji, pod uvjetom da za njih ne postoji razlog za isključenje i da njihova situacija ima, zbog potrebe održavanja obiteljskog jedinstva, vezu s logikom međunarodne zaštite⁵.

- 12 Osim toga, sud koji je uputio zahtjev naveo je da su pravila koja proizlaze iz prethodno navedene sudske prakse sažeta u pravosudnoj analizi izrađenoj prema uputama europskog odjela Međunarodnog udruženja sudaca za izbjegličko pravo (IARLJ) koju je objavila Agencija Europske unije za azil (EUAA) u pogledu kvalifikacija za međunarodnu zaštitu i koja sadržava osobito takve zaključke.
- 13 Može se odobriti pravo na azil osobama koje nisu obuhvaćene područjem primjene Direktive 2011/95 na temelju nacionalnih odredbi, ali treba razlikovati nacionalnu i međunarodnu zaštitu u skladu s tom direktivom. Međunarodna zaštita zahtijeva da se može identificirati izvor proganjanja ili ozbiljne nepravde. Osim toga, područjem primjene Direktive 2011/95 vjerojatno neće biti obuhvaćena situacija osobe koja je u svojoj državi podrijetla doživjela traumatičan događaj koji nije povezan s trenutačnim strahom od proganjanja ili trenutačnom stvarnom opasnošću od ozbiljne nepravde. U takvom slučaju dolazi u obzir zaštita zbog osobnih ili humanitarnih razloga na diskrecijskoj ocjeni. Suprotno tomu, područjem primjene članka 3. Direktive 2011/95 obuhvaćen je status izbjeglice ili status osobe kojoj je odobrena supsidijarna zaštita priznat članovima obitelji osobe kojoj je taj status odobren na temelju te direktive. Sud Europske unije pritom još nije konačno odlučio o tome kada su povoljniji standardi obuhvaćeni područjem primjene navedene direktive, osobito kad je riječ o povoljnijim pravilima koja omogućuju određivanje osoba koje ispunjavaju uvjete za dobivanje statusa izbjeglica ili za odobrenje supsidijarne zaštite.
- 14 Naposljetku, sud koji je uputio zahtjev pozvao se na mišljenje J. Richarda de la Toura od 12. svibnja 2021. u predmetu Bundesrepublik Deutschland (Održavanje obiteljskog jedinstva) (C-91/20) u kojem je navedeno da se država članica ne može koristiti „svojim manevarskim prostorom kako bi različito definirala te pojmove i te zajedničke kriterije te kako bi donijela propis na temelju kojeg se status izbjeglice ili status osobe kojoj je odobrena supsidijarna zaštita može dodijeliti iz razloga različitih od onih koji se izričito navode u Direktivi 2011/95 [...]”.
- 15 U ovom predmetu sud koji je uputio zahtjev dvoji u pogledu prethodno navedenog članka 14.a stavka 2. točke (d) Zakona o azilu, kojim se prelazi okvir popisa vrsta ozbiljne nepravde u skladu s člankom 15. točkama (a) do (c) Direktive 2011/95 i utvrđuje druga vrsta ozbiljne nepravde koja se temelji na tome da je izricanje strancu obveze da napusti državu protivno međunarodnim obvezama Češke Republike.

⁵ Taj zaključak Sud je potvrdio u presudi od 9. studenoga 2021., Bundesrepublik Deutschland (Održavanje obiteljskog jedinstva), C-91/20, ECLI:EU:C:2021:898 (u daljnjem tekstu: presuda Bundesrepublik Deutschland).

- 16 Smisao i cilj te nacionalne odredbe⁶ bili su da se zamijeni konkretna prepreka za izricanje obveze napuštanja države iz prethodno navedenog članka 91. stavka 1. točke (b) Zakona o azilu i spriječi povreda članka 8. EKLJP-a u slučaju stranaca kojima nije odobren azil u bilo kojem obliku. Naime, člankom 14.a stavkom 2. točkom (d) češki zakonodavac odlučio je ispuniti svoje pozitivne obveze koje proizlaze iz navedenog članka EKLJP-a.
- 17 Navedeni članak 14.a stavak 2. točka (d) ranije se u nacionalnoj sudskoj praksi tumačio na ustaljeni način prema kojem je razlog za odobravanje supsidijarne zaštite moglo biti samo proturječe izricanja tražitelju međunarodne zaštite obveze napuštanja države s češkim međunarodnim obvezama. Mogla je biti riječ o slučaju u kojem je podnositelj zahtjeva na području Češke Republike stvorio takve obiteljske ili osobne veze da bi sama potreba napuštanja države predstavljala nerazmjerno zadiranje u njegov obiteljski ili privatni život.
- 18 Nakon donošenja presude u predmetu M’Bodj u nacionalnoj sudskoj praksi zaključeno je da je članak 14.a stavak 2. točka (d) Zakona o azilu unesen u češko pravo protivno pravu Unije. Međutim, riječ je bila o proturječju koje je išlo isključivo u prilog tražitelju međunarodne zaštite. Direktiva 2011/95 nije mogla imati izravan učinak na štetu pojedinca i stoga ni upravna tijela ni upravni sudovi nisu mogli uzimati u obzir to proturječe.
- 19 Međutim, 15. veljače 2024. roširený senát Nejvyššího správního soudu (prošireno vijeće Vrhovnog upravnog suda, Češka Republika, u daljnjem tekstu: prošireno vijeće) donijelo je odluku kojom je izmijenilo dotadašnje tumačenje članka 14.a stavka 2. točke (d) i protumačilo ga prihvaćanjem neizravnog učinka Direktive 2011/95 na štetu tražitelja međunarodne zaštite. Prošireno vijeće utvrdilo je da se taj oblik supsidijarne zaštite može odobriti strancu kojem bi u slučaju proturječja s međunarodnim obvezama Češke Republike prijetila opasnost od ozbiljne nepravde u državi podrijetla, a ne u državi članici domaćinu.
- 20 Prošireno vijeće polazilo je od pretpostavke⁷ da nacionalnu pravnu odredbu donesenu posebno u svrhu prenošenja direktive treba tumačiti s obzirom na tekst i cilj predmetne direktive, pri čemu država članica ima pravo primjenjivati to tumačenje i na pojedince⁸. Na temelju sudske prakse Suda⁹ prošireno vijeće utvrdilo je da se članku 3. Direktive 2011/95 protivi to da država članica uvede ili

⁶ Vidjeti pozivanje na obrazloženje nacrta zakona na temelju kojeg je u Zakon o azilu unesen članak 14.a iz dijela ovog sažetka naslovljenog „Navedene odredbe nacionalnog prava”.

⁷ Prošireno vijeće u tom se pogledu oslonilo na presude Suda od 10. travnja 1984., Von Colson, C-14/83, ECLI:EU:C:1984:153, t. 26.; od 13. studenoga 1990., Marleasing, C-106/89, ECLI:EU:C:1990:395, t. 8.; od 14. srpnja 1994., Faccini Dori, C-91/92, ECLI:EU:C:1994:292, t. 26. i od 5. listopada 2004., Pfeiffer i dr., C-397/01, ECLI:EU:C:2004:584, t. 113. do 116.

⁸ Vidjeti presude Suda od 8. listopada 1987., Kolpinghuis Nijmegen, 80/86, ECLI:EU:C:1987:431, t. 12. do 14. i od 5. srpnja 2007., Kofoed, C-321/05, ECLI:EU:C:2007:408, t. 45.

⁹ Odnosno presude M’Bodj, Bundesrepublik Deutschland i Ahmedbekova.

zadržava uređenje kojim se supsidijarna zaštita odobrava strancima koji se nalaze u situacijama koje nisu ni u kakvoj vezi s logikom međunarodne zaštite¹⁰. Međutim, ranije prihvaćeno tumačenje članka 14.a stavka 2. točke (d) Zakona o azilu prema kojem se supsidijarna zaštita može odobriti ako je samo izricanje tražitelju međunarodne zaštite obveze napuštanja države protivno međunarodnim obvezama Češke Republike ne poštuje tu logiku jer se njime uzima u obzir okolnost da supsidijarna zaštita u biti treba štiti podnositelja zahtjeva od ozbiljne nepravde u njegovoj državi podrijetla. Prema mišljenju proširenog vijeća, takvo je tumačenje očito protivno članku 3. Direktive 2011/95 i sudskoj praksi Suda.

- 21 Međutim, prema mišljenju proširenog vijeća, u skladu je s pravom Unije situacija u kojoj se supsidijarna zaštita odnosi samo na nepravdu kojoj je zbog izricanja obveze napuštanja države domaćina tražitelj međunarodne zaštite izložen u državi njegova podrijetla, odnosno ako se proturječje s međunarodnim obvezama Češke Republike odnosi na državu podrijetla, a ne na državu članicu domaćina. O takvoj bi situaciji mogla biti riječ primjerice ako bi stranac u državi njegova podrijetla bio izložen dječjem radu, prisilnom braku, osudi za djelo koje nije bilo kazneno djelo u trenutku njegova počinjenja ili odbijanju liječenja unatoč opasnosti od ozbiljnog oštećenja zdravlja. Naime, u tim slučajevima tražitelj međunarodne zaštite ne bi mogao dobiti supsidijarnu zaštitu u skladu s člankom 14.a stavkom 2. točkama (a) do (c) Zakona o azilu [koji odgovara članku 15. točkama (a) do (c) Direktive 2011/95].
- 22 Naposljetku, prošireno vijeće istaknulo je da bi bilo poželjno da je češki zakonodavac više uzeo u obzir i slučajeve koji nisu obuhvaćeni područjem primjene azila i supsidijarne zaštite. Međutim, ne može to učiniti proširivanjem supsidijarne zaštite protivno njezinoj logici. Naime, ta zaštita proizlazi iz prava Unije koje znatno ograničava nacionalnog zakonodavca prilikom njegova prenošenja. Zaštita od izricanja obveze napuštanja države kao takve pritom se osigurava postupkom povodom izricanja obveze napuštanja države ili postupkom povodom udaljavanja.
- 23 Međutim, sud koji je uputio zahtjev dvoji u pogledu toga je li tumačenje članka 14.a stavka 2. točke (d) Zakona o azilu koje je pružilo prošireno vijeće u skladu s pravom Unije.
- 24 S obzirom na prethodno navedeno sud koji je uputio zahtjev navodi, kao prvo, da se prošireno vijeće pozvalo na presude Bundesrepublik Deutschland i Ahmedbekova kao primjer toga da automatsko priznavanje statusa izbjeglice na razini nacionalnog prava članovima obitelji osobe kojoj je odobren taj status nije protivno logici međunarodne zaštite. Iako je Sud u te dvije presude stvarno dopustio mogućnost da se na temelju članka 3. Direktive 2011/95 odobri međunarodna zaštita iz obiteljskih razloga, to je, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, učinio jer je obveza odobravanja načelno sličnog statusa

¹⁰ Prošireno vijeće to je pitanje smatralo *éclairé* i stoga nije uputilo prethodno pitanje Sudu Europske unije.

članovima obitelji korisnika međunarodne zaštite naložena državama članicama samom direktivom, odnosno njezinim člankom 23. Međutim, kad je riječ o izvanteritorijalnim učincima članka 8. EKLJP-a¹¹ koji su, prema mišljenju proširenog vijeća, jedini mogući učinci prilikom tumačenja i primjene navedenog članka 14.a stavka 2. točke (d), Direktivom 2011/95 ne predviđa se ništa nalik tomu.

- 25 Sud koji je uputio zahtjev pritom je na temelju presuda M’Bodj i Abdida zaključio da je Sud iz logike međunarodne zaštite isključio situaciju u kojoj je tražitelj međunarodne zaštite izložen nepravdi¹² u zemlji svojeg podrijetla. Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, iz tih presuda, kao ni iz presuda Bundesrepublik Deutschland i Ahmedbekova, ne proizlazi da je ograničavanje primjene članka 14.a stavka 2. točke (d) Zakona o azilu isključivo na izvanteritorijalne slučajeve povrede članka 8. EKLJP-a (ili eventualno drugih odredbi EKLJP-a) u skladu s Direktivom 2011/95. Sud koji je uputio zahtjev stoga pita može li se, s obzirom na presude u predmetima M’Bodj i Abdida, tako tumačena nacionalna odredba smatrati nacionalnim uređenjem koje osigurava zaštitu prava u skladu s EKLJP-om koja nije obuhvaćena područjem primjene te direktive.
- 26 Nadalje, sud koji je uputio zahtjev navodi da, prema njegovu mišljenju, članak 14.a stavak 2. točka (d) Zakona o azilu nije u skladu s Direktivom 2011/95. U toj je odredbi došlo do nepoželjnog miješanja pravila koje se prethodno smatralo preprekom za izricanje obveze napuštanja države i supsidijarne zaštite koja proizlazi iz prava Unije. Iako bi se moglo tvrditi da se tom odredbom nikada nije uređivala supsidijarna zaštita u smislu prava Unije i da je s materijalnog stajališta riječ o zamjeni prepreke za izricanje obveze napuštanja države, u osobnim iskaznicama korisnika supsidijarne zaštite u skladu s tom odredbom nedostaje napomena da je riječ o institutu koji nije supsidijarna zaštita u smislu prava Unije i da stoga oni i u drugim državama članicama koriste sva prava koja proizlaze iz tog statusa¹³.
- 27 Kad je riječ o primjerima u kojima bi se, prema mišljenju proširenog vijeća, njegovo tumačenje članka 14.a stavka 2. točke (d) Zakona o azilu moglo primjenjivati, sud koji je uputio zahtjev naveo je da bi u mnogima od njih tražitelj međunarodne zaštite imao pravo na dobivanje statusa izbjeglice ili statusa osobe kojoj je odobrena supsidijarna zaštita u skladu s člankom 15. točkom (b) Direktive 2011/95. Sud koji je uputio zahtjev stoga dvoji u pogledu toga jesu li slučajevi ozbiljne nepravde uređeni na način koji prelazi okvire Direktive i utemeljeni na

¹¹ Ili druge odredbe EKLJP-a osim članaka 2. i 3.

¹² Nepravda bi se u tim slučajevima sastojala od nepostojanja odgovarajućeg liječenja u državi podrijetla.

¹³ U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev istaknuo je presudu B. i D., u kojoj je Sud dopustio odobrenje azila u skladu s nacionalnim ustavnim pravom, ali taj institut nacionalnog prava razlikovao se od instituta prava Unije u pogledu terminologije i funkcije.

izvanteritorijalnim učincima jednog od članaka EKLJP-a (osim članaka 2. i 3.) u skladu s tom direktivom.

- 28 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, točnije bi bilo stajalište prema kojem se priznaje takozvani suprotan izravan vertikalni učinak Direktive 2011/95. Iz njezina članka 3. proizlazi da povoljniji nacionalni standardi moraju biti u skladu s tom direktivom. Člankom 14.a stavkom 2. točkom (d) Zakona o azilu pritom se strancima odobrava status osobe kojoj je odobrena supsidijarna zaštita i u slučajevima u kojima to nije predviđeno člankom 15. te direktive. Stoga se izravno primjenjuje pravilo koje proizlazi iz članka 3. prema kojem države članice ne mogu uvesti povoljnije standarde prema kojima se određuje koje osobe ispunjavaju uvjete za odobrenje supsidijarne zaštite ako ti standardi nisu u skladu s tom direktivom. Međutim, češki zakonodavac povrijedio je to pravilo.
- 29 Iako su u ovom predmetu ispunjeni uvjeti za prihvaćanje izravnog učinka te odredbe (odnosno jasnoća, bezuvjetnost i istek roka za prenošenje), riječ je o izravnom učinku usmjerenom protiv pojedinca, a to nije dopušteno s obzirom na sudsku praksu Suda¹⁴.
- 30 Stoga, ako se članak 14.a stavak 2. točka (d) Zakona o azilu protivi pravu Unije, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev pravilno rješenje bilo bi ono prihvaćeno u ranijoj sudskoj praksi¹⁵ prema kojem to proturječje nije moglo utjecati na štetu tražitelja međunarodne zaštite.
- 31 Zbog prethodno navedenih razloga sud koji je uputio zahtjev odlučio je uputiti Sudu prethodno pitanje. Ako Sud utvrdi da se članak 14.a stavak 2. točka (d) Zakona o azilu protivi pravu Unije, sud koji je uputio zahtjev mogao bi i dalje primjenjivati tu odredbu na temelju takozvanog suprotnog izravnog vertikalnog učinka Direktive 2011/95. Slijedom toga, bila bi valjana pravna stajališta Krajskog suda v Praze (Okružni sud u Pragu) i Krajskog suda v Brně (Okružni sud u Brnu), kao i njihovi prigovori na ranije tuženikove odluke koji, prema mišljenju tih sudova, nije dovoljno ocijenio je li zadiranje u privatni život A. B.-a u toj državi članici domaćinu u skladu s međunarodnim obvezama Češke Republike. Sud koji je uputio zahtjev zatim bi meritorno ocijenio je li tuženik poštovao ta pravna stajališta. Ako Sud zaključi suprotno, to bi utjecalo na osnovanost prigovora A. B.-a koji se temelje upravo na članku 14.a stavku 2. točki (d) Zakona o azilu.

¹⁴ Vidjeti presude od 5. srpnja 2007., Kofoed, C-321/05, ECLI:EU:C:2007:408, t. 42.; od 8. listopada 1987., Kolpinghuis Nijmegen, 80/86, ECLI:EU:C:1987:431, t. 9. i 13.; od 11. lipnja 1987., Pretore di Salò protiv X, ECLI:EU:C:1987:275, 14/86, t. 19. i 20.; od 26. rujna 1996., Arcaro, C-168/95, ECLI:EU:C:1996:363, t. 36. i 37.; od 3. svibnja 2005., Berlusconi i dr., C-387/02, C-391/02 i C-403/02, ECLI:EU:C:2005:270, t. 73. i 74. te od 27. veljače 2014., OSA, C-351/12, ECLI:EU:C:2014:110, t. 47.

¹⁵ Vidjeti točku 18. ovog sažetka.